

Květa Legátová, Jakub Nvota

ŽELARY

Inscenační tým

režie	Jakub Nvota
dramaturgie	Lenka Chválová
scéna	Pavol Andraško
kostýmy	Lenka Hollá
hudba	David Rotter
bitky	Petr Nůsek

Šaldovo divadlo

Premiéry: 28. a 30. dubna 2023

Osoby a obsazení

Lucka Vojničová	Štěpánka Prýmková
Farář	Martin Stránský
Učitel	Martin Polách
Hostinský Látal	Tomáš Impseil
Stáza, jeho žena	Jana Hejret Vojtková
Juliška, její sestra	Kateřina Kornhäuserová
Vojta Zálešák	David Punčochář j.h.
Jura Machala	Tomáš Váhala
Marenina Irča	Eliška Jansová
Zuzanka Popelová	Jana Stránská
Žeňa	Karolína Baranová
Starý mlynář	Václav Helšus
Vratislav Lipka	Ondřej Kolín
Helenka Bojarová	Eva Goldmannová
Inženýr Šelda	Filip Jáša
Sestra Isabela	Markéta Tallerová
Kovář	Jaromír Tlalka
Joza	Stavros Pozidis
Obecní blbeček Arnoštek	Tomáš Holý j.h.

TISKOVÁ ZPRÁVA, v Liberci 24. 4. 2023**ŽELARY**

Květa Legátová (3. listopadu 1919, Podolí u Brna – 22. prosince 2012, Brno)

Když v roce 2001 vydala svou zralou prvotinu, bylo jí přes osmdesát. Získala Státní cenu za literaturu a ze dne na den se stala slavnou. Ucelený cyklus osmi povídek splétá tvrdé osudy lidí z valašských Kopic v bezčasí první republiky do vzácně poetického obrazu, kde obnažená pravda lidského bytí souzní s horským podnebím. Legátová navazuje na tradici vesnického románu i dramatu, z níž se zrodily nejvýraznější plody české literatury, ke kterým se *Želary* právem řadí. O rok později vyšla novela *Jozova Hanule*, podle níž v roce 2003 vznikl film *Želary* režiséra Ondřeje Trojana a scenáristy Petra Jarchovského a další dvě divadelní adaptace.

Prvotní překvapení z mistrovského debutu neznámé spisovatelky se záhy vysvětlilo tím, že Květa Legátová je ve skutečnosti pseudonym a jeho nositelka od konce padesátých let publikovala pod jinými jmény. Ve skutečnosti se jmenovala Věra Hofmanová, rodiče učili na venkovských školách v okolí Brna. Maturitu složila v roce 1938 a nastoupila na Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, studium češtiny a němčiny dokončila po válce a jako politicky nespolehlivá pak učila na malých školách na Valašsku a Moravském Slovácku. Od čtyřicátých let spolupracovala s rozhlasem, v padesátých letech publikovala v *Hostu do domu*, používala různé pseudonymy. V roce 1957 vydala soubor povídek *Postavičky* pod pseudonymem Věra Podhorná a pod stejným jménem vyšel v roce 1961 také román *Korda Dabrová*.

Dramaturgyně Lenka Chválková shrnuje, proč v činohře sáhli po knížce Květy Legátové: „*Želary* jsou nádherný obraz života, té nekonečné lidské touhy prodrat se ke světlu. Legátová nabízí překrásnou paletu postav, které se nevzdávají, a proto se nutně musí střetnout. Ve vsi, sevřené horami, se nemůžete jeden druhému vyhnout, nemůžete se vyhnout ani rozhodování mezi životem a smrtí. Pěšina jinudy nevede. To vše poskytuje nevšední dramatické napětí. Hledali jsme titul pro Jakuba Nvotu, který náš soubor dobře zná, a přáli

jsme si, aby se právě v jeho inscenaci setkali na jevišti opravdu úplně všichni. Protože Jakub cítí a rozvíjí ansámblové divadlo velmi podobně jako my. Vesnické drama je ideální materiál, protože je vždy příběhem lidského společenství – a podobným společenstvím s propletenými vztahy a hlubokými kořeny je i každé divadlo. Ve své adaptaci vybral Jakub z bohatého světa želarských charakterů ty nejdramatičtější přímo na tělo konkrétním hercům. V inscenaci tak můžeme prozkoumávat samotné meze herecké souhry a vzájemného napojení a nacházet zdroj těch úžasných sil, co vznikají v prostoru mezi herci při společné tvorbě.“

Režisér Jakub Nvota v Liberci inscenoval již dvě hry: současné drama *Mikve* a klasickou tragédii *Král Lear*. Příběh *Želary* vnímá jako zhuštěný obraz našeho světa: „*Želary* jsou zapomenutý svět sám pro sebe, jsou tedy chtě nechtě modelem světa. Je tu zlo, dobro, peklo i nebe. Je tu hodně utrpení, které pochází z touhy po lásce. Je tu víra i pochybnosti o ní. Náš současný svět je už tak propojený a reflektující, že ho nejde poznat. Kdybychom ho znovu ohlodali na kost, zůstanou právě *Želary*. Je tu všechno, co známe, ale v mnohem koncentrovanější, ostřejší podobě. Pokud je svět zahrada, *Želary* jsou pařeniště, kde to všechno bují, izolované od zbytku, a přece – tohle jsme my.“

O Legátové a práci s jejím textem Jakub Nvota říká: „Ne každý autor je vždy vůči svým postavám úplně fér, často je pouze využívá. Ale ona lidi v *Želarech* zná, a tím, jak o nich píše, otvírá hloubku poznání toho skutečného v lidské duši. Toho, co jednoduše nazýváme strach a láska, ale co v lidech dokáže vytvořit ty nejkomplicovanější stavby a nejtvrďší obranné bloky. V drammatizaci jsem chtěl podržet unikátní způsob, jakým Legátová vypráví – precizní a promyšlenou stavbu příběhů a jedinečný autorský styl. Připomíná to tkaní. Pavoučích sítí, anebo pestrých koberců. Dlouho vnímáte jenom náhodně umístěné nitky, a najednou máte před sebou dokonalý obraz. Jednotlivé příběhy mají silné napětí i katarzi. Nemá smysl porovnávat divadlo se zážitkem čtení, ten se děje v nás. V divadle se postavy zhmotní, na jedné straně nás oberou o možnost si je představit, ale na druhé straně nám dají možnost dívat se na svět *Želary* jako na šachovnici, kde najednou chápeme vyšší smysl celé hry, vidíme nutnost, až nevyhnutelnou osudovost tahů, a zároveň cítíme, jak moc jsme součástí té hry, jak bytostně se týká i nás.“

Slovenský režisér, herec a dramatik Jakub Nvota (*1977) je synem známého filmového režiséra Juraje Nvoty, už jako dítě se objevil v několika televizních rolích a ještě na gymnáziu založil Túlavé divadlo, se kterým dodnes hraje ve svých autorských inscenacích. Divadelní režii vystudoval na VŠMU v Bratislavě a jako režisér dnes působí v celé řadě českých i slovenských divadel. V Liberci se poprvé představil v roce 2018 inscenací hry *Mikve* izraelské dramatičky Hadar Galron a v roce 2021 se vrátil inscenací *Král Lear*, která je stále na repertoáru.

Autor textu: Lenka Chválová

Foto: Radek Drbohlav

Kontakt pro média:

Ing. Eleonora Kočí – vedoucí marketingového oddělení

DIVADLO F. X. ŠALDY LIBEREC, Zhořelecká 344/5, 460 01 Liberec 1

tel.: +420 487 377 340

mobil: +420 777 102 614